

Protokoll 2/2024

fört vid Bromma stadsdelsnämnds sammanträde torsdagen
den 25 januari 2024 kl. 18:30-19:30, Alviks kulturhus

Ledamöter

Johan Heinonen (S) Ordförande
Mattias Keresztesi (M) 1:e vice ordförande
Rose-Marie Rooth (V) 2:e vice ordförande
Stina Andersson (S)
Svante Thorell (MP)
Alexander Saednia (M)
Findel Madison (SD)
Petter Jennervall (S)
Daniel Thor (M) ersätter Sara Emrooz (M)
Pelle Johansson (S)
Magnus Ljungkvist (S) ersätter Laila Abdallah (S)
Stefan Ennerfelt (L) ersätter Louise Minnhagen (L)
Erik Thonfors (C) ersätter Johan Duvdahl (C)

Ersättare

Jeanette Frenkman (S)
Albin Ringstad (S)
Terese Nordberg (V)
Johanna Klamming (MP)
Mario Shevchenko (SD)
Christopher Oskarsson (KD)

Övriga närvarande

Susanna Halldin Olsson Stadsdelsdirektör
Susanne Karlsdotter Avdelningschef §§1-14
Eva Runestig Avdelningschef §§1-14
Fredrik Skoglund Avdelningschef
Caroline Blomberg-Ohlström Avdelningschef §§1-14
Joel Färlin Avdelningschef §§1-14
Timmie Aspelin Nämndsekreterare

Justerare

Johan Heinonen (S) och Mattias Keresztesi (M)

Datum för justering

2024-01-26

Paragraf

§§1-19

Sekreterare

Timmie Aspelin

ÄRENDELISTA

- §1 Godkännande av dagordning och tid för justering
- §2 Nytt medborgarförslag om att rusta upp fotbollsplanen vid Vidängsparken
- §3 Verksamhetsplan 2024 med bokslut
- §4 Remissvar - Promemorian om ett förtydligat brottsförebyggande ansvar för socialnämnden, KS 2023/1369
- §5 Redovisning av medborgarundersökning 2023
- §6 Svar på skrivelse gällande helhetsgrepp för framkomligheten i Bromma från Moderaterna och Kristdemokraterna
- §7 Trygghetsvandringar i Mariehäll och Alvik 2023
- §8 Sammanställning lex Sarah – beslut och inkomna rapporter 2024 – SoF och ÄO
- §9 Inkomna rapporter och protokoll 2024 - Förteckning till nämndens sammanträden
- §10 Anmälan av delegationsbeslut 2024
- §11 Protokoll från förvaltningsgruppen 2024
- §12 Protokoll pensionärsrådet 2024
- §13 Balanslista 2024
- §14 Nämndens och förvaltningens frågor
- §15 Borttagen på grund av sekretess
- §16 Borttagen på grund av sekretess
- §17 Borttagen på grund av sekretess
- §18 Borttagen på grund av sekretess
- §19 Borttagen på grund av sekretess

§ 1

Godkännande av dagordning och tid för justering

Beslut

Ordförande Johan Heinonen (S) öppnar mötet. Dagordningen godkänns.

Ordförande Johan Heinonen (S) och Mattias Keresztesi (M) utses att justera protokollet. Protokollet justeras fredagen den 26 januari. Mötet ajourneras för allmänhetens frågestund mellan kl. 18.30 - 19.10.

§ 2

Nytt medborgarförslag om att rusta upp fotbollsplanen vid Vidängsparken

BRO 2024/2

Beslut

Nämnden överlämnar förslaget till förvaltningen för besvarande.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1444304 Medborgarförslag GDPR-tvättad

§ 3**Verksamhetsplan 2024 med bokslut**

BRO 2023/538

Beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget samt tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden beslutar att fastställa resultatenheter enligt bilaga 1 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
3. Nämnden anmäler om omslutningsförändringar om 322,6 mnkr.
4. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,0 miljoner kronor för inventarier och maskiner (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
5. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 mnkr för åtgärder för större vattensalamander i Olovslundsdammen (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
6. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,1 mnkr för artinventering av pollinatörer på gräsmarker med olika skötsel (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
7. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,5 mnkr för ekmiljöer och ängar i Johannelund (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
8. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 mnkr för naturvårdande insatser på Ålstensängen (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
9. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,4 mnkr för naturvårdande insatser längs Ulvsundastråket (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
10. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,6 mnkr för bekämpning av invasiva växter (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
11. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,7 mnkr för etableringsskötsel av träd i Sundby friområde och Smedslätten (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
12. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,0 mnkr för

pumptrackanläggning i Eneby (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

13. Nämnden ansöker om budgetsjustering med 1,2 mnkr för utegym i Johannesfred (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

14. Nämnden ansöker om budgetsjustering med 0,4 mnkr för belysningsåtgärder längs parkstråk vid Kyrksjön (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

15. Nämnden ansöker om budgetsjustering med 0,5 mnkr för skogsbete i Kyrksjölötens naturreservat (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

16. Nämnden ansöker om budgetsjustering med 0,4 mnkr för upprustning längs Brommas strandpromenader (investering), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

17. Nämnden ansöker om budgetsjustering med 0,2 mnkr för genomförandet av medborgarbudget (drift), bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.

18. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Verksamhetsplan och budget för 2024 för Bromma stadsdelsnämnd har utformats med utgångspunkt i de mål, riktlinjer, uppdrag och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fastställer i stadens budget för 2024. I verksamhetsplanen specificeras hur nämnden ska arbeta för att uppfylla kommunfullmäktiges mål utifrån lokala prioriteringar och utvecklingsområden.

Framlagda förslag till beslut

1) Ordförande Johan Heinonen m.fl. (S), Rose-Marie Rooth (V) och Svante Thorell (MP) föreslår (se beslutet).

2) Mattias Keresztesi m.fl. (M) föreslår:

1. Att avslå förvaltningens förslag till verksamhetsplan
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Moderaternas reservation i kommunfullmäktige

3) Erik Thonfors (C) föreslår:

1. Att avslå förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget 2024

2. Att återkomma med ett förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Centerpartiets reservation i kommunfullmäktige, samt att därutöver anföra följande:

Verksamhetsplanen för Bromma stadsdelsnämnd har sin utgångspunkt i Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma vision för Stockholms framtid: En modern, frihetlig, trygg och hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framförallt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga sina drömmar.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi tror på stockholmarnas förmåga och rätt att bestämma över sina egna liv och därför är det också viktigt att alla stockholmare är en del av samhällsbygget och både vill och kan bygga sig en bättre framtid. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som stockholmarna upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. Vi ska värna och utveckla Stockholm och ta tillvara på dess unika karaktär och skönhet. När staden utvecklas ska det göras med samförstånd med de som bor här. Vi accepterar aldrig att människor i Stockholm får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem i delar av staden och som begränsar människors frihet.

Ordning och reda i stadens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter i staden ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i stadsdelsnämndernas verksamheter, oavsett som den handlar om förskola, äldreomsorg, stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnderna tar beslut om.

Vänsterstyrets budget för 2024 präglas av ideologiskt motiverade återtaganden av uppskattade välfärdsverksamheter i egen regi, ofinansierade satsningar som riskerar att bli tomteblöss och en

miljöpolitik utan konkreta åtgärder och tillräckligt skarpa målsättningar.

Stockholm ska vara en öppen stad med plats för nya stockholmare. Att människor från olika delar av världen ska få bosätta sig i Stockholm är en självklarhet, oavsett om det handlar om att fly undan konflikter och förtryck eller att söka lycka, familj och arbete. Stadsdelsnämnderna har genom medborgarkontoren och lokala föreningar ett viktigt ansvar för integration. Både civilsamhället och näringslivet har under lång tid saknats i Sveriges integrationspolitik. Under den gångna mandatperioden har Integrationspakten haft som mål att staden ska samarbeta med föreningar, företag och andra som vill bidra till bättre integration. Det är dags att gå längre och ge mer ansvar för integrationspolitiken till de som vill och kan vara en brygga in i det svenska samhället. Integrationsprojekt ska involvera både utrikesfödda och etablerade stockholmare.

Klimatet är en ödesfråga som kräver kraftfulla åtgärder och hållbara reformer. Runt om i världen ser vi redan den globala uppvärmningens konsekvenser. Det är helt nödvändigt att minska de klimatpåverkande utsläppen. Det kräver att politiken tar modiga beslut, prioriterar det som verkligen ger resultat och sätter miljöfrågan högst på agendan. Stockholmarna älskar sina grönområden både för rekreation och för motion. Centerpartiet vill förena storstadens puls med gröna, rofyllda miljöer. Därför vill vi slå vakt om grönområden och den stadsnära naturen. Stockholm ska vara en stad som är ett levande ekosystem.

Framtiden är grön och 4H gårdarna är viktiga i många aspekter för en grön och levande stad. De är gröna lungor mitt i staden, med fin natur för avkoppling och förståelse för djur och natur. Centerpartiet inställning är att Björklunds Hage ska vara kvar i nuvarande form då det är ett uppskattat utflyktsmål bland brommaborna. Dessutom är Björklunds Hage ett viktigt inslag för stora delar av Brommas förskolor och deras pedagogik för att nå barnens lärandemål. För grundskolans fritidsverksamhet är Björklunds Hage ett självklart ställe för verksamheten.

Centerpartiet är ett parti med rötterna i landsbygden så vi vet att stad och land måste gå hand i hand. Vi vet att landsbygden mår bra av att städerna växer och att städer mår bra om landsbygden får blomstra. De gröna näringarna förser staden med mat, förnybar energi och byggnadsmaterial. Centerpartiet kämpar för hållbar mat som är sund och säker. Vi vill att Stockholms stad serverar en ökad andel närproducerad och ekologisk mat som är fri från skadliga kemikalier och tillsatser på våra skolor och till våra äldre.

Stadsdelsnämnderna har en central roll i stadens trygghetsarbete och

ska prioritera och lokalt leda arbetet med att nå målet om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad. Stödinsatser till barn och unga ska komma in direkt när det finns misstanke om att de riskerar att hamna i kriminalitet och stöd till föräldrarna ska erbjudas. Det ska finnas lokala förebilder och attraktiva alternativ till kriminalitet. En kombination av akuta insatser som stoppar det dödliga våldet nu och långsiktiga systemförändrande utvecklingsprocesser är avgörande för att få bukt med de problem som finns. Arbetet måste vara uthålligt och sträcka sig längre än en mandatperiod.

Centerpartiet vill tillgängliggöra vattnet i större utsträckning, med hjälp av Brommas och stadens småbåtklubbar. Båtklubbarnas kajer och bryggor är i regel låsta och oåtkomliga för icke-medlemmar. Skulle fler kajer och båtbyggor vara öppna eller delvis öppna för alla kan Stockholm stärka sin dragningskraft ytterligare. Det bör det ses över om tillgången till stadens vattenmiljöer kan öka genom att verka för att ha öppna eller delvis öppna småbåtshamnar där förutsättningar för detta finns. En möjlighet är att hantera det inom ramen för när avtal ses över. I arbetet ska hänsyn tas till båtklubbarnas intressen samt eventuella merkostnader.

Centerpartiet vill också se till att det ska finnas minst en bastuflotte i varje stadsdel, samtidigt som vi också vill öka antalet badstegar och badbryggor, inte minst med ambitionen att fler brommabor ska vilja nyttja våra vattenytor på vintern. Fler människor väljer att flytta till Bromma och antalet brommabor växer. I vår stadsdel finns flera pågående och planerade utvecklingsområden. När vår stadsdel växer är det viktigt att den växer långsiktigt hållbart och att vi i det nya lägger grunden för en hållbar och miljövänlig livsstil. Vi behöver planera staden inte enbart för att få rum med så många bostäder som möjligt utan också för att bostadsområdena som växer fram ska ha god tillgång på förskolor, idrottsytor, grönområden och rum för kultur och möten som vi lyfter i texten. Ett sätt att lösa detta på är att på lämpliga platser bygga på höjden. Genom att bygga högre kan marken användas mer effektivt.

Vi behöver skapa fler levande och attraktiva torgmiljöer i Bromma. Attraktiva torg och levande kvarter skapar ökad trivsel för våra medborgare, och det bidrar också till att våra butiker och andra verksamheter har möjlighet att må bra och kan stanna kvar i Brommaområdet. Att skapa attraktiva torgmiljöer värnar också tryggheten, särskilt om kvällarna. Centerpartiet vill att fler promenadstråk i Bromma ska vara upplysta på kvällar och nätter, och vi vill investera i bättre och mer belysning i våra parker.

Dessutom är det viktigt att titta på möjligheter att omvandla utvalda

parkytor eller gräsmattor till små odlingslotter i Brommaområdet, och öronmärka delar av våra parkområden för stadsodling eller andra innovativa odlingslösningar. Samtidigt behöver vi göra våra parker mer tillgängliga för barn, och inte minst genom att se till att förskolorna har tillgång till egna odlingslotter för att lära barnen om matens väg från jord till bord.

Alla brommabor ska känna att stadsdelen tas hand om och hålls ren. Därför måste vi höja ambitionsnivån när det gäller renhållning, städning, skötsel och slyröjning av våra parker.

Det är också centralt att varje brommabo ska kunna känna trygghet i stadsdelen, därför måste arbetet med platssamverkan och förebyggande åtgärder fortsatt vara prioriterat. Resultatet i Trygghetsmätningen för 2023 har flera positiva delar för Brommas räkning, såsom att oron för att utsättas för brott av något slag visar en fortsatt minskning gentemot föregående mätning. Vidare visar polisens kartläggning att Stockholms län har 63 öppna drogsccener – där bruk och försäljning av narkotika sker öppet och skapar allmän otrygghet i området. Två av de öppna drogsccenerna är numera i Bromma: Blackebergs Centrum och Vidängsvägen (Alvik). Därför är det olyckligt att vänstermajoriteten under 2023 har sagt upp 120 av 180 ordningsvakter och 27 mobila team har blivit 6 stycken. Vi menar inte att ordningsvakterna är hela svaret på hur vi kommer åt otryggheten, men det är en viktig pusselbit i det förebyggande arbetet.

Förskolan, pedagogiken och barns utveckling måste även fortsättningsvis vara i fokus för stadsdelsnämnden eftersom kunskapsresan börjar i förskolan. Utbildade och engagerade förskollärare är av största vikt för att alla barn inom förskolan ska lyckas på den resan. Att behålla och öka andelen utbildade förskollärare är också förskolans största framtidsutmaning. Därför är det viktigt att Brommas förskolor har goda förutsättningar att locka utbildade förskollärare. Som ett led i att vara en attraktiv stadsdel vill Centerpartiet fortsätta att satsa på våra nuvarande förskollärare och locka nya att börja arbeta hos oss i Bromma. Forskning visar dessutom att tidiga insatser, och tidig utbildning, ger större positiv effekt än senare sådana. Om vi satsar på förskolan kan både samhället och den enskilda individen vinna mycket. Centerpartiet vill öka antalet barnskötare inom Brommas förskolor som erbjuds vidareutbildning till förskollärare.

Vidare har nuvarande majoritet i Stockholm infört en central förskolenämnd. Centerpartiet anser att förskolan står inför flera framtidsutmaningar varav flertalet delas av staden som helhet. Rekrytering av legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare, kompetensutveckling och vidareutbildning är bara ett axplock av områden där vinsterna kan vara betydande om

Stockholm stad samordnar stadsdelarna i större utsträckning. Centerpartiet anser dock att det är viktigt att centraliseringen håller sig inom begränsade och tydliga ramar och inte begränsar möjligheterna till lokal särprägel.

Centerpartiet vill att stadens arbete för att hitta lösningar så att fler av skolornas idrottshallar tillgängliggörs för föreningar, medborgare och andra ideella krafter att använda på kvällstid- och helger då skolverksamhet ej pågår intensifieras. Särskilt önskvärt skulle vara att det genomförs nödvändiga byggnationer så att Mariehällsskolans idrottshall kan tillgängliggöras kvällstid då området behöver särskild fokus.

Utöver att tillgängliggöra idrottshallen i Mariehäll behöver området fler insatser för växande barn – och ungdomskullar.

Fritidsverksamhetens filial i närheten till Mariehällskolan med öppettider två dagar i veckan är lovärd, men inte tillräcklig. Under 2024 kommer Bromma att få ett ungdomens hus vid Islandstorget vilket är positivt. Centerpartiet vill att Mariehäll blir nästa område för nyetablering av ett ungdomens hus då behoven i området är stora.

Användningen av digitalisering och välfärdsteknik bör öka inom Brommas verksamheter för att stärka kvalitetsutveckling, avlasta personal och bidra till ett tryggt kvarboende.

Som politiker ska man också alltid kunna ge sin ideologiska motståndare beröm. I ett ekonomiskt klimat med tidigare skyhögt inflation tycker Centerpartiet att det var klokt av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att motstå frestelsen att höja kommunalskatten 2023 och således vältra över kostnaderna på medborgarna. Dock är vi motståndare till att det rödgröna styret i Stockholm väljer att höja kommunalskatten med 24 öre från 2024. Därmed kryper stockholmarnas skatt nu över 30-strecket, från 29,82 till 30,06. Låg skatt är en fråga om egenmakt och därigenom självbestämmande, så länge välfärdens kärna värnas.

Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för ett Bromma som mår bra och kan växa, för ett Stockholm som håller ihop. Det är vår politik som ger de bästa förutsättningarna att göra visionen om det öppna, gröna, trygga och innovativa Stockholm till verklighet.

4) Stefan Ennerfelt (L) föreslår:

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till verksamhetsplan i enlighet med vad som nedan anförs.
3. Att därutöver anföra följande:

Verksamhetsplanen för Bromma stadsdelsnämnd har sin

utgångspunkt i Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma vision för Stockholms framtid: En modern, frihetlig, trygg och hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framförallt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga sina drömmar.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi tror på stockholmarnas förmåga och rätt att bestämma över sina egna liv och därför är det också viktigt att alla stockholmare är en del av samhällsbygget och både vill och kan bygga sig en bättre framtid. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som stockholmarna upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. Vi ska värna och utveckla Stockholm och ta tillvara på dess unika karaktär och skönhet. När staden utvecklas ska det göras med samförstånd med de som bor här.

Vi accepterar aldrig att människor i Stockholm får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem i delar av staden och som begränsar människors frihet.

Ordning och reda i stadens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter i staden ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i stadsdelsnämndernas verksamheter, oavsett som den handlar om förskola, äldreomsorg, stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnderna tar beslut om.

Liberalismens viktigaste värdering är frihet

Liberalismens viktigaste värdering är frihet. Det handlar om allas rätt att självständigt - eller i gemenskap med familj, vänner, arbetskamrater eller andra – forma sina liv efter egna önskemål och värderingar. Enligt socialliberalismen, som är den liberala riktning som Liberalerna företräder, har den offentliga sektorn – stat, region, kommun – en viktig roll att spela för att öka friheten. I Stockholm vill vi liberaler i politisk praktik bidra till det.

Oavsett om ens förfäder bott i Stockholm sedan generationer tillbaka eller om man kom hit alldeles nyligen bidrar man till att Stockholm blir en rik stad. I möten mellan människor och kulturyttringar från hela världen utvecklas den stockholmska och svenska kulturen.

I det liberala samhället ska alla, oberoende av funktionsförmåga och boendeområde, men också oavsett könsidentitet, ålder, etnicitet, religiös tro eller kulturell bakgrund, ges förutsättningar att leva ett gott liv.

Stadsdelsnämnderna spelar en viktig roll i den lokala demokratin och principen om att stadens myndighetsutövning ska komma så nära medborgarna som möjligt. Stadsdelsnämnderna har ansvar för merparten av stadens välfärdsverksamhet och har ett stort inflytande på många invånares livskvalitet och livsmöjligheter. Utifrån en bred kompetens ska stadsdelsnämnderna erbjuda en hållbar samhällsservice av hög kvalitet.

Stadsdelsnämnderna ska vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan medborgare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att säkerställa likställigheten över staden i den service som erbjuds stockholmarna inom förskola, äldreomsorg, sociala verksamheter samt lokala kultur- och fritidsverksamheter.

Stadsdelsnämnderna har en central roll i stadens trygghetsskapande arbete. Arbetet innefattar såväl sociala förebyggande insatser som fysiska åtgärder i närmiljön. Stadsdelsnämndernas sociala insatser är avgörande för att ge alla barn en god barndom och en lyckad skolgång. En nära samverkan med lokalpolis, brandförsvaret, det lokala näringslivet, fastighetsägare, föräldrar och föreningar är en förutsättning för trygghetsarbetet. Stadsdelsnämnderna ska prioritera arbetet med att nå målet om att inte ha något särskilt utsatt eller utsatt område inom Stockholms stad, samt delta i arbetet för att motverka det dödliga våldet i kriminella miljöer.

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna samverkar nära med andra nämnder, särskilt socialnämnden, utbildningsnämnden, förskolenämnden och äldreomsorgsnämnden. Vi ser att det behövs tydliga direktiv och budgetuppdrag som berör fler nämnder i det förebyggande trygghetsarbetet. Det är därför oroväckande att majoriteten inte inkluderat utbildningsnämnden i viktiga samhandlingsuppdrag mellan skola och socialtjänst. I flera stadsdelar framkommer det nu att det finns problem med samhandlingen. Då behövs det politisk styrning, inte passivitet.

I många områden i Stockholm saknas tillgång till lokaler för förenings- och kulturlivet. Därför ska majoriteten av stadens skolor iordningsställas för uthyrning. Lämpliga matsalar eller aulor kan efter skoltid bli en resurs för det lokala föreningslivet, t.ex. för styrelsemöten, årsmöten, studiecirklar, dans, drama, musik, bokcirklar. Detta ska ske utan att det belastar skolornas budget eller arbetstid, och kunna bokas via stadens bokningssystem.

Operation Pojke

Den våldsvåg som skakat Stockholm under året har visat att en överväldigande majoritet av de inblandade är minderåriga pojkar. Det handlar om unga pojkar som tillägnat sig värderingar som lyfter fram våld som något manligt och önskvärt. Gemensamt är också att dessa pojkar oftast varit föremål för socialtjänstens insatser under många år. Det är barn vars problembeteenden ofta varit känt sedan förskolan men inte tagits på allvar i tid. Om dessa värderingar inte tas på allvar i ett tidigt skede är risken att problemet bara växer sig större. Det behövs nu en kraftsamling från förskola, skola, socialtjänst, polis och övriga samhällsaktörer för att ta pojkars värderingar och problembeteenden på större allvar. Vi kallar denna satsning för Operation pojke och stadsdelsnämnderna har en central roll i detta arbete.

Skolfrid

Liberalerna har länge drivit frågan om att arbeta med trygghet i skolan genom tydliga ordningsregler, nolltolerans mot kränkningar och förväntansdokument riktade mot elever och vårdnadshavare. Liberalerna vill se att frågan om trygghet och studiero vidgas till att handla om skolfrid. Skolfrid innebär att eleven ska vara trygg på väg till skolan, i klassrummet, på rasten och när eleven går hem från skolan. Skolfridens upprätthållande är en kontinuerlig process med flera inblandade parter: lärare, ledning, elevhälsa, elever, föräldrar, socialtjänst, polis och andra samhällsaktörer.

Stadsdelsnämndernas roll i upprätthållandet av skolfriden är till exempel att arrangera trygghetsvandringar för skolpersonal, elever och föräldrar i stadsdelen för att identifiera saker i den fysiska miljön som kan förbättras, det kan vara allt ifrån miljön på skolgården till viktiga vägar till och från skolan som elever rör sig på. Vi Liberaler ser även vikten av att modellen Våga anmäla och våga vittna sprids för att inbegripa fler stadsdelar i Stockholm stad.

Barn i samhällets vård

Insatser för att stabilisera skolgången för barn i samhällsvården är grundläggande för att förebygga kriminalitet och sociala problem. I Barnombudsmannens rapport för 2023 omnämns inte placerade barn en enda gång. Det är ett väldigt tydligt tecken på hur osynliggjorda dessa barn är. Mycket mer fokus behöver vara på uppföljning, samt syskon i familjer där ett äldre barn placeras.

Socialtjänstens medansvar för barns skolframgångar måste utvecklas ytterligare. Stockholm måste bli mycket bättre på att se till att barn som är placerade eller omhändertagna också får en fungerande skolgång och stadsdelsnämnderna ta ansvar för att följa upp deras kunskapsresultat. Målet måste vara att barnen faktiskt når upp till kunskapsmålen, når gymnasiebehörighet och även går ut gymnasiet med fullständiga betyg. För barn och unga som samhället omhändertagit är skolgången den viktigaste skyddsfaktorn för framtiden.

Vi efterfrågar systematisk och anonymiserad sammanställning av skolresultat på aggregerad nivå, precis som redan görs för exempelvis nyanlända elever. Vår uppfattning är att de omhändertagna och placerade barnens skolresultat skall följas upp mycket noga, då det är staden som i dessa fall har klivit in som vårdnadshavare. Då är det rimligt att staden följer upp dessa barns skolresultat i alla årskurser.

Systematiken i uppföljningen av barnens skolresultat, hälsa och tandstatus ska komma till stånd på sådant sätt att nämnderna och kommunfullmäktige kan följa barnens utveckling i såväl tertiärrapporter som verksamhetsberättelsen.

Vi ser även vikten av att förbättra eftervårdsarbetet kring unga som placerats på institution. Målsättningen måste vara att ett barn som placeras kommer ut i bättre skick än vid placeringen. Så är det dessvärre inte idag. Om dessa ungdomar inte kan slussas tillbaka in i samhället på ett bra sätt skapar det otrygghet för hela samhället. Att minska risken för att unga begår de grövsta våldsbrotten efter att en placering avslutats skulle ha avgörande betydelse för att minska den grova kriminaliteten.

Stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att prioritera dessa barns behov, samt att särskilt arbeta med att förbereda återslussningen ut till samhället så att inte placeringarna blir förgäves. I Liberalernas reservationsbudget uppdrar vi åt stadsdelsnämnderna att tillsammans med socialnämnden och utbildningsnämnden utveckla rutiner för att säkerställa att utslussning av placerade barn och unga efter placering görs med barnets bästa i fokus och att planering av detta påbörjas direkt när placeringen påbörjas, samt möjliggöra för fortsatt stöd även efter att barnet fyllt 18.

När barn och unga kommer ut från SiS-hem och HVB-hem är det viktigt att de ges förutsättningar att kunna klara sig i skolan. Annars är risken överhängande att behandlingsresultaten blir bortkastade och den sociala problematiken fortsätter. Det måste vara väl förberett när barn som varit placerade kommer tillbaka så att det inte uppstår oordning eller i värsta fall kaos. Det bör också göras en

bedömning om eleven som varit på SIS-institutionen kan klara av att vara i den ordinarie skolmiljön eller om det inte är lämpligt.

Vi har fått information från skolor att man inte får tillräcklig bakgrundsinformation om elever som varit placerade på institution. Till exempel saknas ofta information om varför ungdomarna suttit på ungdomshem eller hur deras tidigare skolbakgrund ser ut. Det blir då svårt för skolpersonalen att veta hur de ska arbeta med eleverna. Än värre kan brist på information leda till kontraproduktiva åtgärder, och det inträffar då att eleverna istället snabbt blir hemmasittare. Eleven kan ha omhändertagits av många olika anledningar, till exempel på grund av psykisk sjukdom eller på grund av tung kriminalitet. Beroende på orsak krävs olika arbetssätt och bemötande.

Stadsdelsnämnderna har också ett viktigt arbete i att tillsammans med socialnämnden, utbildningsnämnden och förskolenämnden uppdatera strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet i enlighet med Liberalernas förslag, med särskilt fokus på omhändertagna barn och unga.

Förskola

Förskolan lägger grunden för livet. Att få tillgång till språk, socialt samspel och utvecklande lek ger en god grund för hela skolgången. Förskolorna i Stockholm ska ge alla barn en god omsorg och start i livet. Föräldrar ska känna sig trygga med att förskolan erbjuder en pedagogisk verksamhet av hög kvalitet där varje barn får möjlighet att utvecklas.

Förskolan fyller en särskilt viktig roll för de barn som inte har med sig svenska språket hemifrån. Barn som har gått i förskolan har en snabbare språkutveckling än barn som varit hemma de första levnadsåren och klarar senare också grundskolan bättre. Av det skälet ska alla barn ges möjlighet och uppmuntras att gå i förskolan.

Ett gott ordförråd är en avgörande faktor, inte bara för en lyckad skolgång, utan också för att kunna ta del av andras känslor och uttrycka sina egna, liksom för ett livslångt lärande. Därför ska förskolorna fokusera på barnens språkutveckling. Barn i behov av särskilt stöd ska upptäckas tidigt och få de stödinsatser som behövs. Övergången till skolan ska utvecklas med fokus på barnens språkutveckling och behov av särskilt stöd för att säkerställa att de får en så god skolstart som möjligt.

För oss liberaler är det självklart att barns uppväxtvillkor och möjligheter inte ska begränsas av könsroller. Det handlar om att öka möjligheterna istället för att begränsa dem, att skapa mångfald för alla barn oavsett kön. Ett aktivt jämställdhetsarbete ska därför genomföras på alla förskolor.

Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa. Samarbetet mellan förskola och socialtjänst ska fortsätta att stärkas. Insatser för att stärka barns uppväxtvillkor och stödja familjer bör komma redan i förskoleåldern, inte senare när en stor del av barndomen redan passerat. Förskolans rutiner för tidig kontakt med socialtjänsten bör därför utvecklas.

Arbetet kring att motverka negativa maskulinitetsnormer, arbeta mot våld, utveckla förmågan till socialt samspel samt att förmedla sina egna känslor och ta hänsyn till andras integritet måste börja redan i förskolan. Förskolenämnden behöver ges i uppdrag att leda arbetet med att utveckla pedagogiken kring socialt samspel, samtycke, maskulinitetsnormer och känslouttryck i förskolan, och stadsdelsnämndernas förskolor ges uppdraget att implementera det. Rörelseglädje och ett aktivt liv lägger grunden för den livslånga hälsan. Förskolorna ska fortsätta arbeta med att öka barnens utevistelse och rörelse i förskolan.

Förskolans verksamhet är grunden för ett stort ordförråd, vidgade vyer och en bra skolstart för stadens barn. Det är en av stadens viktigaste verksamheter och en avgörande uppgift att bibehålla och öka kvalitén i stadens förskolor.

Barn, kultur och fritid

I Liberalernas Stockholm har alla barn och unga rätt till en trygg och stimulerande uppväxt under goda levnadsvillkor. I stadsdelarna bedrivs angelägen och viktig verksamhet i både kommunal och fristående regi, för att ge alla unga i Stockholm tillgång till ett brett och kvalitativt utbud av fritidsaktiviteter. Detta ska värnas och utvecklas.

Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Aktiviteter ska utformas inkluderande för alla och vara fysiskt tillgängliga för barn och unga med funktionsnedsättning. Det ska finnas trygga arenor och verksamheter för flickor och specifika målgrupper så som nyanlända och hbtqi+ personer. Det ska finnas verksamhet och mötesplatser för unga hbtqi+-personer i hela staden, som även är tillgängliga för unga hbtqi+-personer med funktionsnedsättning. Stadens parklekar är en viktig del av många barns fritid. Stockholm ska i stadsplaneringen öppna upp för fler parklekar som ska vara tillgängliga för stadens öppna förskolor, samt erbjuda pedagogiska och lekfulla miljöer.

Det ska finnas trygga arenor och verksamheter för flickor och specifika målgrupper så som nyanlända och hbtqi+ personer. Det

ska finnas verksamhet och mötesplatser för unga hbtqi+-personer i hela staden, som även är tillgängliga för unga hbtqi+-personer med funktionsnedsättning.

För flertalet ungdomsgårdar i staden är det en självklarhet att tydligt visa visuellt i lokalen att man välkomnar alla ungdomar. Vid besök på en del ungdomsgårdar i stadsdelar i ytterstaden har det framkommit att sådana symboler inte finns. Som orsak har angivits att HBTQI-frågan kan vara känslig både för personal och ungdomar och att man som verksamhet vill förhålla sig neutral. Problemet är dock att det inte är en neutral hållning, utan snarare riskerar att exkludera ungdomar. Hbtqi+-symboler ska vara en självklar del i stadens barn- och ungdomsverksamheter, även där det inte finns en uttalad Hbtqi+-verksamhet, just för att synliggöra och normalisera något så självklart, både för berörda minoriteter men även för heteropersoner.

Den öppna fritidsverksamheten ska ha ett nära samarbete med andra aktörer som arbetar förebyggande, så som exempelvis socialtjänsten, civilsamhället och fältassistenter. Kunskap om socialtjänstens uppdrag ska stärkas inom fritidsverksamheterna för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon eller som misstänks fara illa.

Äldreomsorg

I Liberalernas Stockholm är vi individer hela livet. Även när vi behöver stöd och hjälp från andra har vi rätt till respekt för våra behov, våra livsval och våra intressen. Kvalitet, valfrihet och mångfald är en självklarhet.

Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Äldreomsorgen ska ha den äldres individuella behov och önskemål i fokus samt präglas av kontinuitet och hög kvalitet i alla insatser. Äldreomsorgen ska främja en hög livskvalitet för den enskilde, oavsett hälsotillstånd och ålder. Alla äldre ska få en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan och individuella behov och förutsättningar ska beaktas. Fler fasta anställningar, ökad kontinuitet och större möjligheter till kompetensutveckling krävs. Den medicinska kompetensen måste öka.

Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att det finns en mångfald av boendeformer och att de äldre som behöver komma till ett äldreboende får göra det i tid.

De anhörigas situation måste särskilt uppmärksammas och ambitionerna höjas i enlighet med det program för anhörigstöd inom socialtjänst och äldreomsorg som infördes under Liberalernas tid vid makten.

Ofrivillig ensamhet är ett stort hälsoproblem i vårt samhälle, något som blivit än mer tydligt i och med pandemin. Många äldre har levt i långvarig isolering. Genom samverkan med civilsamhället ska staden arbeta för att bryta social isolering och ge möjlighet för människor att träffas. Det ska finnas träffpunkter och möteslokaler som är öppna även på somrar och storhelger. Vidare ska hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser fortsätta prioriteras och utvecklas. Alla äldre på vård- och omsorgsboenden ska erbjudas dagliga sociala aktiviteter och utestitelser. Den enskilde ska ha stora möjligheter till påverkan och inflytande kring sin vardag. Äldreomsorgen ska utgå från ett jämställdhetsperspektiv och uppmärksamma äldre som utsätts för våld i nära relationer.

Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta med att förebygga ofrivillig ensamhet. Genom satsningar Matvänner ska äldre personer i Stockholm erbjudas möjligheten att köpa och äta mat på det lokala äldreboendet en gång i veckan tillsammans med andra personer i närområdet.

Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna kontinuerligt se över hur måltider och måltidsmiljö kan förbättras. Maten ska vara god och näringsrik och måltidsupplevelsen lustfylld. Den enskilde ska ha möjlighet att påverka vad som serveras. Det ska fortsatt vara möjligt att få hjälp med matlagning i hemmet i stället för matlådor. För att måltiden ska få ett socialt innehåll ska fler äldre kunna få äta i sällskap med andra, exempelvis på en social träffpunkt, i samarbete med föreningslivet eller som en biståndsbedömd insats. I detta arbete är matlyftet en viktig insats.

Strategisk kompetensförsörjning är prioriterat inom äldreomsorgen. Det är angeläget att staden arbetar systematiskt med såväl kompetensutveckling av befintliga medarbetare och rekrytering av nya medarbetare för att möta kommande behov av en mer kvalificerad vård och omsorg. För att kunna möta och hjälpa dem som behöver stöd från stadens äldreomsorg måste chefer och medarbetare fortsätta utveckla sina kunskaper samt ges en bra och hållbar arbetsmiljö och goda förutsättningar att utföra sitt arbete.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar och önskemål, kunna leva ett självständigt liv och ha en sysselsättning, ett arbete att gå till eller studera.

Stockholm ska vara en levande och socialt hållbar stad, där alla är delaktiga i sam-hällsutvecklingen utifrån sina egna förutsättningar.

Funktionsnedsättning ska aldrig vara ett hinder för att någon ska kunna utvecklas och leva det liv som den önskar. Staden och välfärden ska byggas utifrån tillgänglighet och delaktighet från början. Hinder för en tillgänglig stad ska avlägsnas.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta fullt ut i samhället på lika villkor som övriga stockholmare. Utgångspunkten ska vara att funktionshinder inte är en egenskap hos individen utan uppstår i relation till den omgivande miljön. Insatserna ska ge stöd vid funktionsnedsättning och kompensera brister i samhällets tillgänglighet och andra hinder för delaktighet, självständighet och självbestämmande. Detta kräver personal med hög kompetens som kan ge ett gott bemötande och omsorg med god kvalitet. Därför är det viktigt att stadsdelsnämnden fortsätter certifiera personalen i det pedagogiska ramverket och fortsätter arbeta utifrån färdplanen för en enhetlig yrkestitulatur.

Samtliga insatser ska anpassas till den enskildes individuella behov och utformas så att de är tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv. All information och kommunikation under handläggningen och genomförandet av stöd och insatser ska vara tillgänglig och individuellt anpassad.

Rätten till kultur, vidgade vyer och det fria ordet gäller alla i staden. Liberalerna föreslår en kulturbonus enligt Kulanpremiens modell där personer inom LSS målgrupp får rabatterat inträde till kulturaktiviteter, på samma sätt som gäller inom förskolan och äldreomsorgen.

Jämställdhets- och barnrättsperspektivet ska beaktas och anhöriga ska få det stöd de behöver. Ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser så att alla kan delta i samhällslivet på lika villkor. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig och den enskilde ska ha möjlighet att påverka de insatser som ges.

Individ- och familjeomsorg

I Liberalernas Stockholm kan alla stockholmare utvecklas utifrån sina förutsättningar och drömmar. Den som behöver hjälp under en period ska få det stöd man behöver för att sedan kunna leva ett självständigt liv, utan myndigheters inblandning. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva stöd och så tidigt som möjligt erbjuda en modern och rättssäker socialtjänst med evidensbaserade insatser som brukarna efterfrågar. Socialtjänsten ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var i staden man bor.

Den falska ryktesspridning som sker om socialtjänsten i Sverige är helt oacceptabel. Socialtjänsten har samtidigt en viktig uppgift att

jobba folkbildande kring den välfärdsservice som socialtjänsten erbjuder, sin roll i samhället och skapa förtroende bland invånarna. Socialtjänsten ska därför utveckla det uppsökande arbetet och finnas närmare medborgarna i deras vardag, bland annat ute på förskolor, skolor, familjecentraler etc. Mer teambaserade, tvärprofessionella och individcenterade arbetssätt ökar möjligheterna att snabbt komma in med insatser. Det är också viktigt att socialsekreterarna alltid ges fullt stöd av stadsdelsförvaltningens chefer och säkerhetsansvariga när de behöver fatta svåra beslut i komplexa ärenden. Hot, våld och trakasserier kan aldrig accepteras.

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor och inget barn ska behöva uppleva våld eller förtryck. I nära samarbete med barn och föräldrar ska socialtjänsten säkerställa att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver. Socialtjänsten ska i nära samverkan med socialnämnden och övriga aktörer minska risken för att barn och unga dras in i kriminalitet samt verka för att fler personer lämnar kriminalitet. Stöd till brottsutsatta och vittnen ska utvecklas.

Att stödja föräldrar är en av de viktigaste insatserna som samhället kan göra för att undvika att barn utvecklas negativt. Kommunen arbetar aktivt med att stödja föräldrar genom föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning, hembesöksprogram och familjecentraler.

Skolan är den främsta skyddsfaktorn för unga människors liv och framtida livschanser och socialtjänsten ska stötta skolans lärande uppdrag. Därför måste samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen stärkas för att tidigt identifiera barn i riskzon, följa upp orosanmälningar samt stabilisera barns och ungas skolgång. De skolsociala teamen spelar en nyckelroll i denna samverkan och teamens kontakter med utredningsenheterna hos socialtjänsten ska stärkas. Deras arbete ska vidare förstärkas med hjälp av statsbidragen på området. Stadsdelsnämnderna ska därutöver särskilt följa upp skolresultaten hos barn och unga i samhällets vård.

Vi vill återföra allvarssamtalen inom 48 timmar, detta då det behöver ske en snabb reaktion när unga begår sitt första brott. Istället för att lägga ner allvarssamtalen hade majoriteten kunnat arbeta för att involvera föräldrarådgivare och fältassistenter, samtidigt som polisens medverkan i samtalen behövt förbättras.

För att öka den vuxna närvaron och tryggheten i de miljöer där ungdomar vistas finns fältassistenter som genom uppsökande verksamhet tidigt fångar upp och förhindrar att ungdomar söker sig till miljöer präglade av missbruk och kriminalitet. Det är viktigt att det uppsökande arbetet sker i nära samarbete med skola, föreningsliv, polis, näringsliv och civilsamhället.

Kommunen har det yttersta ansvaret för att personer med missbruksproblem får den hjälp och vård som de behöver för att komma ifrån missbruket. Socialtjänsten har ett stort ansvar för att motverka hemlöshet. I det förebyggande arbetet ingår vräkningsförebyggande arbete i samverkan med övriga aktörer.

Personer med psykisk funktionsnedsättning ska få stöd med att utifrån sina förutsättningar delta i samhällets gemenskap samt ha ett arbete att gå till. Samverkan med psykiatri är viktig för att på bästa sätt tillgodose den enskildes behov av stöd och insatser. Därför ska det pågående utvecklingsarbetet med Region Stockholm och Storsthlm utifrån Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård fortsätta.

Stockholm ska vara en jämställd stad där ingen begränsas på grund av sitt kön och där alla ska ha makten över sina egna liv. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd som de behöver. De som har blivit tvungna att bryta med sin familj ska få stöd och hjälp att skaffa sig ett nytt nätverk och ett nytt liv efter en placering på skyddat boende. Kommunen har en skyldighet att stötta brottsutsatta, och då särskilt vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående eller övergrepp i rättssak. Att förändra beteendet hos våldsutövare är viktigt för att förebygga våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck och kommunen har en skyldighet att verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

En viktig uppgift för socialtjänsten är att tillsammans med civilsamhället, goda krafter och andra myndigheter verka för att stärka förtroendet. Hos vissa grupper finns en utbredd misstro mot socialtjänsten, vilket gör att familjer inte söker hjälp när de borde, och att barn, unga och föräldrar inte får det stöd de har rätt till. Detta är ett samhällsproblem som måste tas på större allvar och bemötas mer systematiskt utifrån den lokala situationen, med hjälp av personer och kanaler som medborgarna litar på.

För att kunna möta och hjälpa dem som behöver stöd från socialtjänsten måste medarbetarna ges en bra arbetsmiljö och goda förutsättningar att utföra sitt arbete. Staden ska fortsätta arbeta i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömare. Hot och våld mot socialtjänstens medarbetare ska alltid tas på största allvar.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för parker, natur- och kulturresevat och naturområden med hög kvalitet och ökad biologisk mångfald samt förbättrade förutsättningar för vistelse, gående och cyklist. Den gemensamma stadsmiljön ska vara välskött, tillgänglig och

trygg i hela Stockholm. I takt med att staden växer ökar användning av grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll.

Tillgänglighetsfrågorna ska genomsyra verksamhetsplaneringen och vara en naturlig del i det dagliga arbetet. Stadsdelarnas trygghetsarbete skall vara högt prioriterat, med aktiv platssamverkan med andra aktörer.

Stadsmiljöverksamheten spelar stor roll för medborgarnas upplevelse av närmiljön och det lokala perspektivet skall tillvaratas i stadsdelsnämndernas dagliga arbete. Utveckling av stadsdelen skall ske i nära samarbete med andra nämnder.

Ekonomiskt bistånd

I Liberalernas Stockholm får alla stockholmare den hjälp som behövs för att kunna stå på egna ben och leva ett självständigt liv. Stadsdelsnämnderna ska genom individuellt utformade insatser ge personer med ekonomiskt bistånd stöd att bli självförsörjande. Insatserna ska syfta till att hjälpa personer att snabbt nå egen försörjning för att undvika långvarigt behov av bistånd.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och tillgång till insatser, ska ske med hög rättssäkerhet och utifrån likabehandlingsprincipen. Arbetet ska vara snabbt och effektivt med regelbundna avstämningar, samt grunda sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barns behov och situation ska särskilt uppmärksammas. Arbetet ska ske i nära samverkan med stadens arbetsmarknadsverksamheter. Samtliga stadsdelsnämnder ska använda evidensbaserade instrument. Systematiska välfärdsbrott ska motverkas.

Det är viktigt att arbetet mot felaktiga utbetalningar och fusk fortsätter. Risken är annars att resurser tas från de som allra mest behöver dem och istället går till att finansiera organiserad brottslighet.

Arbetsmarknadsåtgärder

Jobbtorg Stockholm fortsätter att vara huvudarenan för stadens arbetsmarknadsåtgärder, medan socialtjänsten i stadsdelarna hjälper individer med arbetsförberedande åtgärder.

Många utrikesfödda kvinnor nås inte av samhällets integrationsinsatser. Det kan inte vara så att arbetsmarknadsåtgärder systematiskt nyttjas av män i större utsträckning och att kvinnor inte kommer i arbete eller egenförsörjning. Därför ska stadsdelarna särskilt fokusera på att stärka arbetet med insatser riktade mot kvinnor så att de får del av samhällets stöd.

Stadsdelsnämndernas huvuduppgift är att i enlighet med stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser stötta personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa och erbjuda dem individuellt utformat stöd i syfte att höja aktivitetsnivån, stärka hälsan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats.

Stadsdelarna har också en viktig uppgift att tillhandahålla feriejobb för stadens ungdomar. Feriejobb ger en första lön, referenser och en första kontakt med arbetsmarknaden. Arbete för ungdomar är också en viktig trygghets- och integrationsskapande åtgärd. För att fler ungdomar ska få en meningsfull fritid vill Liberalerna att det ska bli möjligt att få feriejobb även på helgerna. Den vägledande principen för feriejobben är att de ska vara meningsfulla och ge viktiga erfarenheter inför ett kommande arbetsliv.

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

5) Findel Madison (SD) föreslår:

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget 2024.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Sverigedemokraternas reservation i kommunfullmäktige, samt att därutöver anföra följande:

Det är glädjande att ta del av en väl genomarbetad verksamhetsplan, och ett uppenbart stort engagemang för Bromma, efter de förutsättningar förvaltningen fått. Planen som föreslås till antagande bygger på majoritetens stadshusbudget och av fullmäktige antagna riktlinjer. Mot den bakgrunden kan inte Sverigedemokraterna, som i många delar har helt annan syn på hur stockholmarnas surt inbetalda skattemedel ska spenderas och vilka frågor som kräver politikens största fokus, ställa oss bakom förslaget. Med det sagt innehåller planen många positiva prioriteringar och ledord, men det finns också budgeterade prioriteringar som vi inte ställer oss bakom.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Johan Heinonen m.fl. (S), Rose-Marie Rooth (V) och Svante Thorell (MP).

Reservation

Mattias Keresztesi m.fl. (M), Erik Thonfors (C), Stefan Ennerfelt (L) och Findel Madison (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sina förslag.

Handlingar i ärendet

- 1431971 (Godkänd - R 1) Verksamhetsplan 2024 Bromma stadsdelsnämnd
- 1431949 Bilaga 09 - Miljö- och klimathandlingsplan för Bromma stadsdelsnämnd 2024
- 1431936 Bilaga 01 - SDN06 VP 2024
- 1431939 Bilaga 02 - Plan for upphandling 2024
- 1431947 Bilaga 07 - Ledningens genomgång 2023
- 1431948 Bilaga 08 - Lägesbild Bromma 2023
- 1431941 Bilaga 03 - Ansökan om budgetjusteringar for särskilda ändamål
- 1431942 Bilaga 04 - System för intern kontroll 2024
- 1431944 Bilaga 05 - Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan
- 1431946 Bilaga 06 - Kompetensförsörjningsplan 2024 till 2026
- 1457067 2023-11-30 MBL-protokoll § 11 Fackliga yrkanden till VP 2024

§ 4**Remissvar - Promemorian om ett förtydligt
brottsförebyggande ansvar för socialnämnden, KS
2023/1369**

BRO 2023/566

Beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Nämnden beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Promemorian innehåller förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (SoL) (2001:453), beskrivning av det brottsförebyggande arbetet idag, nya bestämmelser om det brottsförebyggande arbetet, ikraftträdande och övergångsbestämmelser samt konsekvensanalyser utifrån olika perspektiv. Förslagen i promemorian är en komplettering till betänkandet En hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Lagändringarna föreslås träda i kraft samtidigt som eventuella ändringar med anledning av förslagen i det betänkandet träder i kraft.

Förslagen innebär att socialnämndens brottsförebyggande ansvar tydliggörs som en del av det förebyggande ansvaret. Den sociala brottspreventionen är i fokus, vilken syftar till att minska individers risk och benägenhet att begå brott. Exempel på insatser är föräldraskapsstöd med ett brottsförebyggande fokus, uppsökande arbete, olika typer av insatser i samverkan med andra aktörer, sociala insatsgrupper och stöd till avhoppare, och inte minst manualbaserade program för att motverka fortsatt normbrytande beteende och kriminalitet.

Sammantaget ställer Bromma stadsdelsförvaltning sig positivt till föreslagna bestämmelser för att tydliggöra socialtjänstens brottsförebyggande ansvar.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1441126 (Godkänd - R 1) TJUT BRO 2023/566
- BRO 2023/566-1.1 Remiss - Promemorian om ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden

§ 5 Redovisning av medborgarundersökning 2023

BRO 2023/536

Beslut

Nämnden lägger redovisningen av medborgarundersökningen 2023 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Under perioden maj till juni genomfördes årets medborgarundersökning.

Medborgarundersökningens resultat för Bromma visar på en fortsatt nöjdhet med renhållning och skötsel av parker och grönområden. Utveckling är positiv gällande upplevelsen av trygghet samt en säker trafikmiljö. Bromma har ett högre resultat än staden totalt för samtliga frågor som berör renhållning/skötsel av stadsmiljö, trygghet och säker trafikmiljö.

Andel svarande som instämmer i att kulturlivet på det hela taget är bra i Bromma, är lägre än för staden totalt, men andelen har ökat jämfört med 2022.

Den statistiska osäkerheten på + 5,2 procentenheter gör att det är svårt att dra några direkta slutsatser av resultatet för flera frågor i undersökningen. Till exempel där det skett en omsvängning mellan kvinnor och mäns nöjdhet jämfört med tidigare mätning.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1398295 (Godkänd - R 1) Redovisning av medborgarundersökningen 2023

§ 6**Svar på skrivelse gällande helhetsgrepp för framkomligheten i Bromma från Moderaterna och Kristdemokraterna**

BRO 2023/525

Beslut

Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Moderaterna och Kristdemokraterna har i en gemensam skrivelse till Bromma stadsdelsnämnd lyft problem med framkomlighet i trafiken vid Brommaplan och Alviksplan. Skribenterna vill se ett helhetsgrepp om framkomligheten till, från och inom Bromma med syftet att öka framkomligheten för alla trafikslag samt bidra till ökad trafiksäkerhet och minskade utsläpp.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1425425 (Godkänd - R 1) Svar på skrivelse gällande helhetsgrepp för framkomligheten i Bromma

§ 7**Trygghetsvandringar i Mariehäll och Alvik 2023**

BRO 2023/555

Beslut

Nämnden tar del av tjänsteutlåtandet och lägger det till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Bromma stadsdelsförvaltningen har en samverkansöverenskommelse med lokalpolisen där syftet är att genom lokala lägesbilder skapa förutsättningar för att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Årligen tas prioriterade samverkansområden fram där åtgärder och insatser kopplas till de prioriterade samverkansområdena. En av dessa insatser är trygghetsvandringar. Stadsdelsförvaltningen genomför årligen minst tre trygghetsvandringar. Höstens trygghetsvandringar genomfördes i Mariehäll/Annedal samt Alvik/Traneberg. Valet av område samt rutt för vandring gjordes med grund i den lägesbild som nämns ovan.

Vandringen i Mariehäll genomfördes 2023-09-20 samt vandringen i Alvik/Traneberg 2023-10-25. I Annedal hölls en riktad medborgardialog med personer boende i förvaltningens gruppbostad inför den allmänna trygghetsvandringen för att diskutera upplevelsen av trygghet samt förslag på trygghetsinsatser i området. Inför vandringen i Alvik/Traneberg hölls en riktad medborgardialog i med brommabor 65 år och uppåt i form av en fokusgrupp med syfte att diskutera trygghet och trygghetsinsatser i närområdet.

Protokollen från vandringarna bifogas ärendet. Påtalade brister har åtgärdats eller kommer att åtgärdas under våren 2024.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1441161 (Godkänd - R 1) Trygghetsvandringar i Mariehäll och Alvik 2023

- 1432389 Protokoll trygghetsvandring Annedal 2023-09-20
- 1432381 Protokoll trygghetsvandring Alvik 23-10-25
- 1432382 Affisch A3 Trygghetsvandring 2023 Alvik
Traneberg
- 1432386 Affisch A3 Trygghetsvandring 2023-09-20
Annedal

§ 8**Sammanställning lex Sarah – beslut och inkomna rapporter 2024 – SoF och ÄO**

BRO 2024/18

Beslut

Nämnden tar del av ärendet och lägger det till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Redovisning av inkomna lex Sarah-rapporter från verksamheter i egen regi och information om rapporter från verksamheter som drivs i enskild regi samt beslut enligt lex Sarah tagna under perioden 2023-11-24 – 2024-01-04.

Från verksamheter inom egen regi har fyra rapporter inkommit gällande händelser enligt lex Sarah. Från verksamheter som drivs i enskild regi har en lex Sarah-rapport inkommit. Händelserna rör brister i utförande av insatser.

Ett beslut har fattats enligt lex Sarah under denna period.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1441283 Sammanställning inkomna rapporter SDN 2024-01-25
- 1441288 Sammanställning beslut SDN 2024-01-25
- 1441318 (Godkänd - R 1) Anmälningssärende lex Sarah - beslut och rapporter

§ 9

Inkomna rapporter och protokoll 2024 - Förteckning till nämndens sammanträden

BRO 2024/49

Beslut

Nämnden lägger ärendet till handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1464250 Förteckning över medborgarförslag 2024

§ 10
Anmälan av delegationsbeslut 2024
BRO 2024/48

Beslut

Nämnden godkänner återrapporteringen av delegationsbeslut.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1464452 Anmälan av delegationsbeslut januari

§ 11
Protokoll från förvaltningsgruppen 2024
BRO 2024/55

Beslut

Nämnden lägger protokollet till handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1460432 (Signerad) Protokoll FVG 2024-01-18

§ 12
Protokoll pensionärsrådet 2024
BRO 2024/42

Beslut

Nämnden lägger protokollet till handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1458313 Protokoll Bromma pensionärsråd 17 januari

§ 13
Balanslista 2024
BRO 2023/513

Beslut

Nämnden lägger ärendet till handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Handlingar i ärendet

- 1448111 Balanslista 2024

§ 14

Nämndens och förvaltningens frågor

Beslut

Nämnden godkänner att skrivelserna får ställas och överlämnar dem till förvaltningen för beredning.

Sammanfattning av ärendet

En skrivelse angående kris- och krigsberedskap har inkommit från Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna.

En skrivelse angående 4H gård har inkommit från Centerpartiet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Skrivelser

Mattias Keresztesi m.fl. (M), Stefan Ennerfelt (L), Erik Thonfors (C) och Christopher Oskarsson (KD) lämnar skrivelse enligt följande:

Sverige befinner sig i det svåraste säkerhetsläget sedan andra världskriget. Rysslands anfallskrig mot Ukraina innebär ett ökat hot även mot Sverige. Det finns en rad olika faktorer som ligger bakom regeringens och överbefälhavarens varningar om ökad krigsrisk under säkerhetskonferensen Folk och Försvar i januari 2024. Vi måste därför vara förberedda så långt som möjligt, på alla nivåer, i hela samhället.

Stockholms stad arbetar med en eskaleringstrappa vid händelse av kris och krig, där den främsta skillnaden är graden av central samordning och ledning. Om Sverige befinner sig i krig gäller per automatik högsta beredskap i eskaleringstrappan och då tillämpas särskild lagstiftning. Samhällsviktiga verksamheter ska prioriteras under höjd beredskap och samhällets resurser måste först gå till de allra mest utsatta.

Vi uppskattar den initiala dragning som genomförts för nämndens ledamöter tidigare, och vill passa på att med denna skrivelse ställa några ytterligare skriftliga frågor i ämnet.

Med anledning av läget vill vi fråga stadsdelsförvaltningen:

1. Vilka åtgärder har stadsdelsförvaltningen vidtagit och vilka åtgärder planerar man att vidta, för att stärka beredskapen inom stadsdelsförvaltningens ansvarsområden i händelse av kris eller

krig? Vi är medvetna om att denna del kan vara svår att besvara skriftligt, pga. informationen kan vara skyddsvärd. I sådant fall ber vi om muntlig redovisning vid lämpligt tillfälle.

2. Har förvaltningen genomgått en krigsledningsövning i närtid?
3. Vilka är trygghetspunkterna i vår stadsdel, och anser förvaltningen att de är ändamålsenliga för allvarliga eller längre samhällsstörningar?
4. Hur många skyddsrum finns i vår stadsdel? Är de brukbara? Om inte, finns det planer på att iordningsställa dem?
5. Hur arbetar förvaltningen för att öka kännedomen om trygghetspunkter och närmaste skyddsrum till medborgarna?
6. Vid händelse av kris eller krig, bör de flesta invånare kunna ombesörja sig själva med el, vatten och mat, under en tid. Planerar förvaltningen några aktiviteter för att öka medvetenheten kring detta hos medborgarna, i egen regi eller tillsammans med en frivillig försvarsorganisation?

Erik Thonfors (C) lämnar skrivelse enligt följande:

Framtiden är grön. 4H gårdarna är viktiga i många aspekter för en grön och levande stad. De är gröna lungor mitt i staden, med fin natur för avkoppling och förståelse för djur och natur. Det är därför oroande att företrädare för gården uppger att de har påtalat för den styrande majoriteten att nås ingen lösning i de pågående diskussionerna kommer de tyvärr att behöva ta beslutet att påbörja en avvecklingsplan av verksamheten i sin helhet, vilket betyder att gården kan komma att stänga i juni 2024.

Centerpartiet uppmanar majoriteten att säkerställa processen så att Björklunds Hage får tydliga besked om framtiden. Centerpartiet inställning är att Björklunds Hage bör kunna vara kvar i nuvarande form då det är ett uppskattat utflyktsmål bland brommaborna. Dessutom är Björklunds Hage ett viktigt inslag för stora delar av Brommas förskolor och deras pedagogik för att nå barnens lärandemål. För grundskolans fritidsverksamhet är Björklunds Hage ett självklart ställe för verksamheten.

Centerpartiet kräver att majoriteten säkerställer en rimlig lösning för Björklunds hage så att den inte stänger ned sin verksamhet. Det kan handla om att ge uppskov med hyran medan 4H gården ser över sin ekonomi långsiktigt.

Sveriges framtid är grön, och om vi får bestämma är den här fortare än någon anar.

Mot bakgrund av detta:

- Finns möjlighet för förvaltningen att ge uppskov på hyran medan 4H gården ser över sin ekonomi?
- Om en sådan möjlighet finns, vilka negativa konsekvenser kan ett sådant upplägg orsaka?

§ 15
Borttagen på grund av sekretess
BRO 2024/6

Handlingar i ärendet

- BRO 2024/6-1 Protokoll sociala delegationen 20240111

§ 16

Borttagen på grund av sekretess

BRO 2024/28

Handlingar i ärendet

- 1447814 (Godkänd - R 1) Överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 8 § föräldrabalken
- 1447812 Överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 8 § föräldrabalken

§ 17

Borttagen på grund av sekretess

BRO 2024/29

Handlingar i ärendet

- 1444233 (Godkänd - R 1) överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 7 § föräldrabalken (FB)
- 1444230 överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 7 § föräldrabalken (FB)
- 1462155 Yttrande socialnämnden

§ 18

Borttagen på grund av sekretess

BRO 2024/30

Handlingar i ärendet

- 1444247 (Godkänd - R 1) Överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 8 § föräldrabalken (FB)
- 1444243 Överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare enligt 6 kap 8 § föräldrabalken (FB)

§ 19

Borttagen på grund av sekretess

BRO 2024/31

Handlingar i ärendet

- 1444352 (Godkänd - R 1) Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap 7 § föräldrabalken
- 1444348 Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap 7 § föräldrabalken